

Erhvervs- og selskabsstyrelsen
Komitéen for god selskabsledelse
Kampmannsgade 1
1780 København V

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionsaktieselskab
Strandvejen 44
2900 Hellerup
www.pwc.dk
Telefon +45 3945 3945
Telefax +45 3945 3987

4. februar 2010

Kommentarer til høringsudkast til reviderede Anbefalinger for god Selskabsledelse

Komitéen for god selskabsledelse har ved høringsbrev til udkast til reviderede Anbefalinger for god Selskabsledelse bedt om kommentarer til det udsendte udkast.

Vi vil gerne benytte lejligheden til at give kommentarer til udkastet.

Anbefalinger for god selskabsledelse har siden den første udgave tilbage i 2001 virket som god inspiration til løbende at udvikle og tilpasse ledelsen af de danske selskaber. Komitéen har siden 2001 opdateret anbefalingerne, så de altid bygger på den eksisterende lovgivning og samtidig indeholder ”best practice” fra de internationale anbefalinger, der dog er blevet tilpasset de særlige danske forhold og behov.

Ved høringsudkast til reviderede anbefalinger som udsendt den 15. december 2009 videreføres dette paradigme, og komitéen sikrer, at ledelsen i de danske selskaber fortsat udvikles og tilpasser sig nye forhold.

Derfor er vi også enige i, at det er naturligt og rigtigt at opdatere anbefalingerne på nuværende tidspunkt som følge af ændringer i centrale bestemmelser i lovgivningen, og komitéen har foreslået en række forbedringer i udkastet.

Vi har nedenfor givet kommentarer til nogle forhold i udkastet, som efter vores opfattelse enten kan tydeliggøres eller bør revurderes.

Komitéen har valgt at øge antallet af de egentlige anbefalinger fra i alt 66 til i alt 96 (81 + 15 i bilag A) for at gøre anbefalingerne yderligere operationelle. Vi er enige i, at det er formålstjenligt at have så operationelle anbefalinger som muligt. Vi har imidlertid nedenstående spørgsmål og kommentarer:

1. For væsentligt flere anbefalinger end tidligere (18 mod tidligere 9) anbefales en årlig evaluering/vurdering i stedet for som hidtil evaluering/vurdering løbende eller med passende mellemrum. Selvom der ikke er tale om lovkrav, men frivillige anbefalinger, vil de fleste ledelser forsøge at følge anbefalingerne. Med en væsentlig stigning i antallet af anbefalede årlige evalueringer er der en forøget risiko for, at kvaliteten af de enkelte vurderinger falder. Det bør revurderes, om det er hensigtsmæssigt med så mange årlige vurderinger/evalueringer, eller om evaluering/revurdering med passende mellemrum tilpasset den enkelte virksomhed henholdsvis det enkelte forholds relevans ikke tjener formålet bedre. Det kan overvejes, om det i højere grad kunne anbefales, at ledelsen redegør for, hvor ofte man foretager vurderingen af de enkelte punkter, hvordan man gør i praksis, samt hvilke handlingsplaner evalueringen har medført f.eks. i relation til pkt. 5.1.1. (årlig beskrivelse af nødvendige kompetencer i bestyrelsen) og pkt. 5.10.2 (vurdering af ledelsesorganernes struktur og vurdering af ledelsesmedlemmers kompetencer).
2. Ændring af selskabslovene og muligheden for en ledelsesstruktur med et tilsynsråd i stedet for en bestyrelse adresseres i udkastet til reviderede anbefalinger først og fremmest ved at tilpasse anbefalingerne under anvendelse af de nye begreber hhv. det øverste ledelsesorgan og det centrale ledelsesorgan. Således anvendes begrebet "Det centrale ledelsesorgan" i 11 anbefalinger, begrebet "Det øverste ledelsesorgan" i 46 anbefalinger, mens begrebet "selskabet" bruges i 21 anbefalinger. Det gør det samlede dokument sværere tilgængeligt end nødvendigt, og de nuværende betegnelser "bestyrelse" og "direktion" benyttes fortsat i selskabsloven. Det bør derfor overvejes at angive en særskilt anbefaling om brugen af tilsynsråd, idet det må antages, at kun et fåtal af de danske børsnoterede selskaber vil benytte denne mulighed inden for en kortere årrække, og idet det gør læsning af anbefalingerne mere forståelige og brugervenlige.
3. Ved seneste opdatering af revisorloven i sommeren 2008, hvor EU's 8. direktiv blev implementeret, blev indført bestemmelser om revisionsudvalg i lovens § 31, stk. 4, således at der er mulighed for, at revisionsudvalgets opgaver udøves af den samlede bestyrelse. Denne mulighed blev indføjet for at give danske virksomheder et alternativ til et bestyrelsesnedsat udvalg, som det indtil videre tyder på, at en større del af især de mellemstore og mindre børsnoterede virksomheder vil benytte. Det fremgår af pkt. 5.10.1 i udkastet til reviderede anbefalinger, at der bør nedsættes et egentligt revisionsudvalg, og at det vil være en fravigelse, såfremt den samlede bestyrelse varetager revisionsudvalgets opgaver som tilladt i lovgivningen.

Vi finder det positivt, at der med revisorlovens bestemmelser er indført bestemmelser, som understøtter dialog mellem bestyrelse, direktion og revision om regnskabs- og revisionsforhold. Det centrale efter vores opfattelse er, at denne dialog forberedes grundigt, og at der afsættes tilstrækkelig tid hertil. En sådan grundig dialog kan gennemføres både i den samlede bestyrelse og i et egentligt revisionsudvalg. Det bør derfor overvejes, om anbefalingen er velbegrundet, idet den formentlig vil medføre, at mere end 50% af de berørte selskaber vil fravige anbefalingen, selvom det fremgår af den efterfølgende kommentar, at denne anbefaling primært henvender sig til større selskaber samt selskaber med komplekse regnskabs- og revisionsforhold. Kommentaren

fremstår ikke umiddelbart operationel, og såfremt anbefalingen fastholdes, bør det præciseres, hvad der menes med ”større” og ”komplekse”.

4. Under brugen af ledelsesudvalg er nu medtaget anbefaling om, at der i selskaber med væsentlige og komplekse risikoforhold tages stilling til, om det forberedende arbejde vedrørende overvågning af risikostyring og politikker for risikostyring mv. skal varetages af revisionsudvalget eller et særligt risikoudvalg. I virksomheder med væsentlige og komplekse risikoforhold må man antage, at alle bestyrelsens kompetencer skal anvendes, hvorfor anvendelse af udvalg ikke nødvendigvis er den rette løsning. Anbefalingen bør derfor genovervejes.
5. I lighed med nu anbefales, at mindst halvdelen af de generalforsamlingsvalgte medlemmer af bestyrelsen er uafhængige. Med høringsudkastet lægges op til en præcisering/mere detaljerede retningslinjer ved vurderingen af uafhængighed. I USA, hvor man traditionelt anvender mange og gerne detaljerede retningslinjer, ses i NYSE Corporate Governance Listing Standards 303A.02, som godkendt af SEC i slutningen af november 2009, en tilgang, hvor man lægger stor vægt på, at uafhængighed afgøres ud fra en helhedsbetragtning, og at væsentlighed af relationer skal indgå i bedømmelsen, og fra 1. januar 2010 gives oplysninger om de transaktioner og de relationer, der har indgået i bestyrelsens samlede vurdering af bestyrelsesmedlemmet som værende uafhængig. Det bør overvejes, om uafhængighed ikke snarere bør afgøres som en helhedsbetragtning (og ikke nødvendigvis en fast åremålsgrænse), hvor bestyrelsen i ledelsesberetningen eller på selskabets hjemmeside giver oplysninger om hvilke kriterier bestyrelsen har lagt til grund ved vurdering af bestyrelsesmedlemmernes uafhængighed. Dette udelukker ikke, at der i anbefalingerne gives eksempler på forhold, der skal indgå i bedømmelsen.
6. Vi har bemærket, at der i udkastet er medtaget anbefalinger, som helt eller delvist dækker allerede gældende lovkrav. I betragtning af antallet af anbefalinger bør det revideres, om der her gives anbefalinger, som gentager eller supplerer lovgivningens krav og derfor kan undværes.

Dette gælder eksempelvis anbefalingen i pkt. 7.1.2 om, at selskabet i årsrapporten bekræfter, at regnskabsaflæggelsen sker under forudsætning om fortsat drift. Både efter årsregnskabslovens § 13 og IAS 1 aflægger en virksomheds ledelse som udgangspunkt årsrapport ud fra en forudsætning om, at virksomheden formodes at fortsætte sine aktiviteter.

Det gælder også anbefalingen i pkt. 3.1.4 om, at selskabet beskriver selskabets eller koncernens forventede udvikling, herunder særlige forudsætninger og usikre faktorer, hvilket svarer til kravet i årsregnskabslovens § 99, delårsrapportbekendtgørelsens § 9, og oplysningsforpligtelser for aktieudstedere punkt 3.3.1.

Såfremt komitéen har fundet det rigtigt at præcisere ovenstående krav for selskaber, som ikke måtte være omfattet af de relevante lovkrav, vil vi foreslå, at dette præciseres.

Såfremt der er spørgsmål eller punkter, der ønskes uddybet, er komitéen naturligvis meget velkommen til at kontakte os.

Med venlig hilsen
PricewaterhouseCoopers

Carsten Gerner

Kim Fuchs